

Karolina Galicka¹

V rok SSM, Finanse Międzynarodowe i Bankowość

TAJEMNICA BANKOWA I PRAWO DO INFORMACJI JAKO INSTRUMENTY OCHRONY KONSUMENTA USŁUG BANKOWYCH

Wstęp

Każdy człowiek ma prawo do prywatności, dlatego też to od nas powinno zależeć, jakie informacje i komu przekazujemy. Zazwyczaj szczególnie intensywnie bronimy tego prawa, w przypadku gdy chodzi o naszą rodzinę, stan zdrowia czy poziom posiadanego majątku. Z drugiej strony wielu oburza się (i często mają co do tego rację), że instytucje nie przekazują nam rzetelnych i pełnych informacji dotyczących zawieranych przez nas transakcji, kupowanych dóbr czy usług. Wymagamy od banków, aby ich działalność była przejrzysta, klarowna i zrozumiała. Pragniemy, aby instytucja zajmująca się naszymi środkami finansowymi, była godna zaufania, żebyśmy byli pewni, że nasze pieniądze są tam bezpieczne. W związku z powyższym powszechne zainteresowanie wzbudza tajemnica bankowa, którą obowiązane są przestrzegać banki, prawo do informacji, a także ochrona danych osobowych. Celem artykułu jest przedstawienie ich istoty, ograniczeń i konsekwencji. Działania banku mogą mieć kolosalne znaczenie zarówno dla jego klientów, jak i osób im bliskich, dlatego też warto posiadać wiedzę oraz świadomość o ciężących na banku obowiązkach, a także ich prawach.

1. Istota tajemnicy bankowej

Tajemnica bankowa jest to instytucja powstała na gruncie tajemnicy handlowej, będącej częścią wartości pojmowanej jako staranność sumiennego kupca. Wraz z rozwojem bankowości wyewoluowała instytucja, mająca na celu ochronę pewnych informacji, ze względu na szczególną więź łączącą bank oraz jego klienta, opartą na lojalności i zaufaniu. Bank, jako instytucja zaufania publicznego, powinien zachować pewną dyskrecję, co do informacji im przekazywanych. Z drugiej strony konieczność ochrony interesów publicznych, wpływa na pewne ograniczenia

¹ Praca napisana pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Danuty Marciniak-Neider, Instytut Handlu Zagranicznego, Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego.

tajemnicy bankowej. W wyniku powstania jakiegokolwiek stosunku prawnego banku z jego klientem, obowiązek zachowania tajemnicy bankowej powstaje z mocy prawa, czyli *ex lege*².

Tajemnica bankowa jest terminem ustawowym, oznaczającym zakaz informowania osób trzecich przez bank, o wszelkich dokonanych przez jego klienta czynnościach bankowych, a także o osobach będących stroną umowy. W zakres tajemnicy bankowej wchodzi wszystkie informacje otrzymane w toku negocjacji oraz połączone z wykonywaniem bądź zawarciem umowy, wyjąwszy te, bez których nie byłoby możliwe należyte zrealizowanie umowy. Objęte są jednak nią nie tylko podmioty będące stroną umowy, lecz również osoby niebędące nimi, jeżeli pozostają z bankiem w stosunku prawnym w związku z powstaniem danej umowy, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie. Obowiązek zachowania tajemnicy bankowej spoczywa na banku jako instytucji, jego pracownikach oraz osobach, za pomocą których bank realizuje czynności bankowe. Bank nie jest natomiast zobligowany do przestrzegania tajemnicy bankowej w stosunku do strony umowy oraz osób, które uzyskały pisemne upoważnienie strony na przekazanie im przez bank określonych informacji³.

Czasowe granice trwania obowiązku dochowania tajemnicy bankowej nie zostały określone ustawowo, przyjmuje się więc, że jest on nieograniczony czasowo. Powstaje w momencie uzyskania przez bank takiej informacji, niezależnie czy związane to jest z powstaniem między daną osobą i bankiem umowy, ani długością jej trwania⁴.

2. Ograniczenia tajemnicy bankowej

Przepisy prawa przewidują jednak pewne wyjątki, zwalniające banki z przestrzegania tajemnicy bankowej. Można je podzielić na dwie grupy. Do pierwszej zalicza się przypadki, w których obowiązek ten nie istnieje *ex lege*, czyli z mocy prawa. Można tu przyporządkować następujące sytuacje:

- z uwagi na istotę oraz charakter czynności bankowej lub przepisy, nie istnieje możliwość należytej realizacji określonej umowy bądź czynności będących

² J. Gliniecka, *Tajemnica finansowa: aspekty aksjologiczne, normatywne i funkcjonalne*, Wydawnictwo Branta, Bydgoszcz 2007, s. 63-64.

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, Dz. U. 1997, nr 140, poz. 939 z późn. zm. oraz M. Jakubek, *Prawo bankowe: wprowadzenie, zbiór przepisów*, Lubelskie Wydawnictwo Prawnicze, Lublin 1998, s. 67.

⁴ L. Góral, M. Karlikowska, K. Koperkiewicz-Mordel, *Polskie prawo bankowe*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2006, s. 145.

w związku z jej zawarciem oraz wykonaniem, bez ujawnienia informacji wchodzących w zakres tajemnicy bankowej,

- ujawnienie informacji będących tajemnicą bankową następuje ze względu na powierzenie przez bank przedsiębiorcom krajowym bądź zagranicznym stałego lub okresowego wykonywania czynności związanych z realizacją działalności bankowej, w ramach niezbędnych do należytego wykonania tych czynności,
- ujawnienie informacji wchodzących w skład tajemnicy bankowej adwokatom lub radcom prawnym w związku ze świadczeniem przez nich pomocy prawnej na rzecz banku,
- do zawarcia i realizacji umów sprzedaży wierzytelności straconych niezbędne jest ujawnienie informacji objętych tajemnicą bankową,
- ujawnienie informacji wchodzących w skład tajemnicy bankowej jest niezbędne do zawarcia i wykonania umów przelewu wierzytelności i o subpartycypację zawartą pomiędzy bankiem a towarzystwem funduszy inwestycyjnych, tworzącym fundusz sekurytyzacyjny lub z funduszem sekurytyzacyjnym, a także związanych z nimi umów o:
 - nadanie ratingu sekurytyzowanym wierzytelnościom,
 - ubezpieczenia od ryzyka niewypłacalności dłużników sekurytyzowanych wierzytelności,
- ujawnienie informacji wchodzących w skład tajemnicy bankowej jest niezbędne do zawarcia i wykonania umowy przeniesienia jednolitych rodzajowo wierzytelności zawartej przez bank oraz spółkę kapitałową, inną niż towarzystwo funduszy inwestycyjnych, tworzące fundusz sekurytyzacyjny lub fundusz sekurytyzacyjny, w celu emisji przez ten podmiot papierów wartościowych, a podmiot ten zawarł z bankiem, od którego nabył wierzytelności, umowę o obsługę tych sekurytyzowanych wierzytelności⁵.

Drugi zbiór wyjątków jest natomiast obszerniejszy i obejmuje wszystkie przypadki, w których bank jest zobligowany do przekazania informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie pewnych podmiotów. Podmioty posiadające takie uprawnienie można podzielić na kilka podgrup. Do jednej z nich można zaliczyć inne

⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, op. cit.

banki i instytucje kredytowe, co do informacji niezbędnych do wykonywania przez nich czynności bankowych oraz nabywania oraz zbywania wierzytelności. Upoważnione są również do tego inne instytucje udzielające kredytów na zasadzie wzajemności oraz inne banki, instytucje kredytowe i finansowe, jednak tylko w ustawowo określonym, niezbędnym zakresie. Drugą podgrupę podmiotów uprawnionych stanowią te, które mogą wystąpić do banku o ujawnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową w związku z posiadanymi przez nich uprawnieniami nadzorczymi lub kontrolnymi, a także organy wymiaru sprawiedliwości. Zalicza się tutaj między innymi: Komisję Nadzoru Finansowego, Szefa Służby Celnej, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Prezesa Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych na podstawie umowy z bankiem, Centralne Biuro Antykorupcyjne, sądy, prokuratora, Straż Graniczną, Żandarmerię Wojskową, Służbę Więzienną, Policję, komornika sądowego, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Należy jednak zauważyć, że podmioty te posiadają prawo do uzyskania informacji stanowiących tajemnicę bankową tylko w zakresie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Przykładowo Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest uprawniony do uzyskania informacji stanowiących tajemnicę bankową jedynie w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania kontrolnego, a Policja tylko, jeżeli jest to konieczne, do skutecznego zapobieżenia wystąpieniu przestępstwa, ich wykrycia lub ustalenia sprawców czy uzyskania dowodów. Z kolei sąd lub prokurator mogą uzyskać informacje między innymi w związku z toczącym się postępowaniem o popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, przeciwko osobie fizycznej będącej stroną umowy bądź popełnione w związku z działaniem osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, co do informacji dotyczącej tej osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej. Oprócz wymienionych wyżej podmiotów pewne określone ustawowo uprawnienia mają Narodowy Bank Polski oraz organy podatkowe⁶.

⁶ Ibidem.

3. Przekazywanie informacji

Bank może udostępniać pewne informacje tylko w przypadku, gdy żądanie takie pochodzi od podmiotu, któremu taką możliwość zapewniło prawo. Przeniesienie takiego uprawnienia na inny podmiot jest niedopuszczalne. Instytucja bądź osoba wnosząca o ujawnienie informacji wchodzących w skład tajemnicy bankowej powinna we wniosku szczegółowo określić, czego dokładnie oczekuje. W przypadku, gdy takie żądanie jest sformułowane zbyt ogólnie, bank w żadnym wypadku nie może domniemywać, że chodzi o pełen zakres informacji, jakie zgodnie z prawem mogą mu być udostępniane. Bank powinien więc zwrócić się do tego podmiotu, z prośbą o doprecyzowanie swego wniosku bądź odmówić udzielenia informacji, lecz tylko w sytuacji, gdy przepis prawa tak stanowi. Osoby bądź instytucje zwracające się do banku o udostępnienie informacji powinny również przedstawić podstawę prawną, a także okoliczności, z których wynika, że ich żądanie ujawnienia tajemnicy bankowej spełnia wszystkie wymagane warunki. Bank nie ma jednak prawa ani obowiązku badać czy przedstawione mu przesłanki są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Nie jest określone, w jaki sposób ma odbywać się przekazywanie informacji, ważne jednak, aby w trakcie takiej czynności informacje stanowiące tajemnicę bankową nie wpadły w ręce osoby do tego nieuprawnionej. Bank musi sam wypracować metodę postępowania w tym zakresie. Jeżeli w trakcie fizycznego przekazywania, z powodu niezachowania bądź braku należytej staranności, informacje trafią do niepowołanej do tego osoby, odpowiedzialność za to poniesie bank⁷.

4. Odpowiedzialność banków w związku z naruszeniem obowiązku przestrzegania tajemnicy bankowej

Naruszenie obowiązku zachowania tajemnicy bankowej powoduje powstanie odpowiedzialności cywilnej bądź karnej, cięższej na podmiotach, które dopuściły się nadużycia, czyli na banku, jego pracownikach, a także podmiotach współpracujących z bankami. Odpowiedzialność cywilna przybrać może dwie postacie: niemajątkową oraz majątkową. Odpowiedzialność niemajątkowa polega na tym, że osoba, której dobro prawne zostało zagrożone poprzez cudze czyny, może żądać zaprzestania naruszeń, o ile nie są one bezprawne, albo jeżeli doszło już do naruszenia, może wymagać, aby osoba, która się tego dopuściła, usunęła powstałe w związku z nim skutki. Z kolei odpowiedzialność majątkowa wiąże się z możliwością żądania przez

⁷ L. Mazur, *Prawo bankowe: komentarz*, C. H. Beck, Warszawa 2008, s. 613-614.

podmiot, którego dobro zostało naruszone, naprawienia wynikłej szkody majątkowej oraz określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia lub przekazania odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Bank ponosi odpowiedzialność cywilną za osoby mu podległe, czyli zarówno pracowników jak i osoby, którym zlecono wykonanie pewnych czynności, na zasadzie ryzyka. Natomiast o odpowiedzialności karnej można mówić w dwóch sytuacjach. Po pierwsze karze pozbawienia wolności lub grzywny będzie podlegać ten, kto pomimo ciężącego na nim obowiązku przekazania upoważnionym podmiotom informacji, zatai je lub poda nieprawdziwe. Po drugie podobnej karze będzie podlegać osoba, która pomimo obowiązku przestrzegania tajemnicy bankowej, ujawni ją osobie nieupoważnionej lub wykorzysta informacje wchodzące w jej skład w sposób niezgodny z upoważnieniem⁸.

5. Prawo do informacji

Banki są zobligowane do ogłaszania w miejscu wykonywania czynności pewnych ściśle określonych informacji. Bank nie może zwolnić się z tego obowiązku, ani zastąpić go przez dokonanie innej czynności. Informacjami udostępnianymi są:

- stawki oprocentowania środków na rachunkach bankowych, pożyczek i kredytów,
- stawki prowizji i wysokość opłat,
- terminy kapitalizacji odsetek,
- kursy walutowe,
- bilans za ostatni okres podlegający badaniu, wraz z dołączoną opinią biegłego rewidenta,
- skład rady nadzorczej i zarządu,
- warunki wykonywania przelewów transgranicznych,
- nazwisko osób uprawnionych do zaciągania zobowiązań w imieniu banku albo jednostki organizacyjnej banku,
- dane o przedsiębiorcach krajowych lub zagranicznych, którzy uzyskali dostęp do informacji objętych tajemnicą bankową,
- bank spółdzielczy musi dodatkowo podać bank zrzeczający oraz obszar swego działania.

⁸ J. Gliniecka, op. cit., s. 105-107.

Przytoczona wyżej lista stanowi katalog zamknięty. Tylko cztery pierwsze z wymienionych informacji, dla swej skuteczności w umowie wymagają doręczenia konsumentowi w formie wzorca. Pozostałe mogą zostać ogłoszone, poprzez umieszczenie ich w sposób ogólnie dostępny w miejscu realizowania czynności przez bank⁹.

Nie zostało szczegółowo uregulowane, w jaki technicznie sposób bank powinien ogłosić te informacje. Często ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie informacji w gablotach, na tablicach ogłoszeń, w broszurach informacyjnych oraz elektronicznych informatorach. Warunkiem, jakie musi spełniać ogłoszenie, jest to, żeby dostęp do niego był swobodny i bezpłatny. Bank powinien udostępnić informacje w miejscu wykonywania czynności. Takim miejscem jest zazwyczaj placówka bankowa oraz biura pośredników kredytowych. Takim miejscem może być również na przykład placówka handlowa pośrednicząca w udzielaniu kredytu, jednak w takim przypadku na takiej placówce ciąży ograniczony obowiązek informacyjny. Nałożenie na bank tak szerokiego obowiązku informacyjnego, ma na celu ochronę konsumenta usług bankowych. Dostęp do tych informacji ma bowiem ułatwić klientowi zapoznanie się z kondycją banku, ułatwić jego ocenę oraz zminimalizować ryzyko powierzenia pieniędzy niewłaściwej instytucji, ze względu na istniejącą asymetrię informacji¹⁰.

Zgodnie z ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym banki zobowiązane są do przekazywania swoim klientom informacji o kondycji finansowo – ekonomicznej banku oraz o systemie gwarantowania depozytów, w którym uczestniczy. Z kolei zgodnie z rekomendacją nadzorczą S odnoszącą się do kredytów hipotecznych, banki powinny dbać, aby informacje udzielane klientom były czytelne, zrozumiałe, jednoznaczne oraz dostosowane do poziomu wiedzy klientów¹¹.

Banki zobligowane są również do ogłoszenia informacji o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczących adekwatności kapitałowej. Powinno to się odbywać w sposób ogólnie dostępny. Poprzez udzielenie takiej informacji klientom, uruchamiają się pewne mechanizmy dyscyplinujące banki. Jednocześnie klienci, dzięki temu, że posiadają aktualne informacje dotyczące banku, uzyskują możliwość

⁹ *Prawo bankowe*, red. A. Hajos-Iwańska, M. Lampart, W. Walasek, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2008, s. 135.

¹⁰ Z. Ofiarski, *Prawo bankowe*, Wolters Kluwer Polska-Oficyna, Warszawa 2008, s. 287-288.

¹¹ M. Zaleska, *Przejrzysty bank*, „Gazeta Bankowa” 2008, nr 3, s. 24.

oceny jego działalności. Bank jest zwolniony z tego obowiązku informacyjnego jedynie w trzech przypadkach, gdy:

- informacje są nieistotne, czyli pominięcie ich lub zniekształcenie nie może zmienić (lub wpłynąć na nie) oceny bądź decyzji osoby, która korzysta z takiej informacji przy podejmowaniu decyzji ekonomicznej,
- ujawnione informacje mogą mieć niekorzystny wpływ na pozycję banku na rynku właściwym w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów,
- informacje są objęte tajemnicą prawnie chronioną.

Bank zobowiązany jest podać przyczynę odstąpienia od ogłoszenia informacji, z wyjątkiem przypadku, gdy chodzi o informację nieistotną. Warto jednak podkreślić, że zakwalifikowania informacji do jednej z tych grup dokonuje bank, a nie klient¹².

Nie zawsze idealnym rozwiązaniem jest regulacja przejrzystości banków jedynie przepisami prawnymi. Podejmowane są głosy, żeby większą uwagę przywiązywać do dobrych praktyk rynkowych oraz zasad konkurencji. Istnieje bowiem wysokie prawdopodobieństwo, że w przypadku poszerzenia przez jedną z instytucji zakresu informacji, konkurenci, aby nie stracić pozycji rynkowej, pójdą w ich ślady. Wprowadzenie i stosowanie dobrych praktyk dotyczących informowania klientów nie jest przedsięwzięciem łatwym. Tylko niektóre kraje, w tym Irlandia, Wielka Brytania, Czechy, Bułgaria, stworzyły takie dobre praktyki. Zagadnienie to cieszy się jednak szerszym zainteresowaniem, czego przykładem jest inicjatywa Komisji Europejskiej, która stworzyła EFDI, czyli Europejskie Forum Gwarantowania Depozytów, które ma za zadanie sformułować zasady informowania klientów o systemach gwarantowania depozytów¹³.

6. Ochrona danych osobowych

Przepisy o ochronie danych osobowych nakładają na administratorów danych, czyli między innymi banki, określone obowiązki informacyjne. Można te obowiązki podzielić na dwie grupy, czyli obowiązki pasywne, realizowane przez administratora danych osobowych na wniosek osoby, której dotyczą oraz obowiązki aktywne, które wykonywane są z inicjatywy administratora. Pasywny obowiązek informacyjny polega na tym, że administrator danych osobowych w ciągu trzydziestu dni od

¹² L. Mazur, op. cit., s. 640-641.

¹³ M. Zaleska, op. cit., s. 25-26.

otrzymania wniosku powinien poinformować osobę, której te dane dotyczą, o posiadanych przez nią prawach. W szczególności bank powinien przekazać w formie zrozumiałej, jakie dane znajdują się w posiadaniu banku, dlaczego je zebrano, komu je przekazano, a także przedstawić sposób ich zebrania. Informacje te są udzielane na piśmie, jeżeli wniesie o to podmiot, którego dane dotyczą. Z kolei aktywny obowiązek informacyjny można podzielić w zależności od źródła pobierania danych. Informacje mogą być bowiem uzyskane od osoby, której dotyczą oraz od innych osób. Jeżeli bank chce zebrać i administrować dane osobowe pochodzące od osoby, z którą są one związane, powinien udzielić następujących informacji:

- pełna nazwa i adres swojej siedziby (jeżeli administratorem danych osobowych jest osoba fizyczna – imię i nazwisko oraz adres zamieszkania),
- cel zbierania informacji, znani lub przewidywani odbiorcy danych,
- prawo dostępu oraz poprawy treści danych,
- dobrowolność bądź obowiązek (wraz z podstawą prawną) przekazania danych.

Nie jest natomiast powiedziane, kiedy podmiot powinien otrzymać te informacje. Niektóre z nich otrzyma więc już w trakcie zawierania umowy, inne zaś później. Bank będzie zwolniony z tego obowiązku, jeżeli osoba, której mają być przekazane, już jest w jej posiadaniu lub w przypadku, gdy przepis prawa pozwala na przetwarzanie danych bez zdradzania celu ich gromadzenia¹⁴.

W przypadku zbierania danych osobowych od osoby, do której one nie odnoszą się, bank powinien powiadomić tę osobę o:

- pełnej nazwie i adresie siedziby,
- celu i zakresie zbierania danych,
- źródle danych,
- prawie dostępu oraz poprawy danych,
- prawie wniesienia umotywowanego, pisemnego żądania o zaprzestanie przetwarzania danych, ze względu na szczególną sytuację,
- prawie sprzeciwu przetwarzania danych, gdy instytucja podejmuje się tego w celach marketingowych lub chce przekazać dane innemu administratorowi.

W pewnych przypadkach udzielenie tych informacji jest wyłączone. Dotyczy to sytuacji, gdy dane osobowe mogą być gromadzone bez wiedzy osoby, do której się

¹⁴ K. Zajączkowska-Weremczuk, *Powiadom klienta jak należy*, „Bank” 2007, nr 5, s. 22-23.

odnoszą albo są niezbędne dla celów naukowych, dydaktycznych, historycznych, statystycznych, badań opinii publicznej, nie naruszają praw lub wolności osoby, a dokonanie obowiązku informacyjnego wiązałoby się z nadmiernymi kosztami lub zagrażałoby celowi badania. Nie będzie istniał obowiązek informowania również w sytuacji, gdy osoba, której dane są gromadzone, zna wyżej wymienione informacje¹⁵.

7. Badania klientów banku

Pomimo ciężących na banku obowiązkach informacyjnych okazuje się, że nie zawsze klienci dysponują odpowiednią wiedzą, co do produktów bankowych czy instrumentów ochrony konsumenta. Potwierdzeniem tej tezy jest badanie przeprowadzone w 2007 roku w województwie kujawsko – pomorskim na grupie 900 respondentów, dotyczące znajomości systemu gwarantowania depozytów. Wyniki tych badań pokazują, że większość respondentów wie o istnieniu systemu gwarantowania depozytów, jednak znajomość tego systemu jest stosunkowo niska. Około 75% badanych przyznało, że wie o funkcjonowaniu systemu gwarantowania depozytów w Polsce, jednak już tylko 48% ankietowanych wiedziało o istnieniu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Warto też zaznaczyć, że w przypadku tego pytania liczba pozytywnych odpowiedzi zwiększała się wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Aż 65% respondentów błędnie odpowiedziało na pytanie, dotyczące podmiotowego zakresu gwarancji, a niecałe 16% badanych wiedziało, jaki jest termin wypłacania kwot gwarantowanych. 43% ankietowanych znało warunek spełnienia gwarancji, a jedynie 12% jej kwotę¹⁶. Z przedstawionego wyżej badania wynika, że wiedza na temat gwarantowania depozytów jest raczej niska. Wydaje się więc, że banki powinny większą uwagę poświęcić edukacji klientów, aby zwiększyć zaufanie klientów do sektora bankowego.

Podsumowanie

Szczególna ochrona konsumentów usług bankowych związana jest ze słabszą pozycją, jaką posiadają na rynku. Z tego powodu tworzony jest pewien mechanizm rynkowy, mający na celu wyrównanie szans i ochronę konsumentów przed

¹⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych, Dz. U. 1997, nr 133, poz. 883 z późn. zm.

¹⁶ M. Stefański, *Klienci banków o systemie gwarantowania depozytów – wyniki badań własnych*, „Bank i Kredyt” 2008, nr 3, s. 25-33.

zawieraniem niekorzystnych dla nich umów. Zauważalny jest pewien trend do rozszerzania zakresu informacji dostępnej klientom banków. Służy to zwiększeniu przejrzystości banku oraz wiedzy konsumentów, którzy dzięki temu mogą bardziej racjonalnie podejmować swoje decyzje finansowe. Wydaje się jednak, że zakres przekazywanych informacji nie zawsze jest wystarczający i wielu klientów ciągle posiada niski poziom wiedzy na temat instytucji finansowych. Z drugiej strony banki starają się przestrzegać tajemnicy bankowej, zachowywać się lojalnie wobec konsumentów, żeby ci postrzegali je jako instytucje godne zaufania. Banki starają się przestrzegać tajemnicy bankowej, gdyż w przypadku jej złamania pociągnięci będą do odpowiedzialności, a jednocześnie tracą w oczach klientów, którzy nie będą ufać instytucji łamiącej prawa konsumenta. Omówione w artykule instytucje tajemnicy bankowej oraz prawa do informacji, stworzone zostały w celu ochrony konsumenta, ale także aby relacje przebiegające na linii bank-klient, były budowane na takich wartościach jak lojalność i zaufanie. Świadomość istnienia takich instrumentów ochrony pozwoli natomiast nie tylko lepiej poznać podstawy działalności banków, ale również zwiększy bezpieczeństwo jego klientów.

Bibliografia

- 1) Gliniecka J., *Tajemnica finansowa: aspekty aksjologiczne, normatywne i funkcjonalne*, Wydawnictwo Branta, Bydgoszcz 2007.
- 2) Góral L., Karlikowska K., Koperkiewicz-Mordel M., *Polskie prawo bankowe*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2006.
- 3) Jakubek M., *Prawo bankowe: wprowadzenie, zbiór przepisów*, Lubelskie Wydawnictwo Prawnicze, Lublin 1998.
- 4) Mazur L., *Prawo bankowe: komentarz*, C. H. Beck, Warszawa 2008.
- 5) Ofiarski Z., *Prawo bankowe*, Wolters Kluwer Polska-Oficyna, Warszawa 2008.
- 6) *Prawo bankowe*, red. A. Hajos-Iwańska, M. Lampart, W. Walasek, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2008.
- 7) Stefański M., *Klienci banków o systemie gwarantowania depozytów – wyniki badań własnych*, „Bank i Kredyt” 2008, nr 3.
- 8) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych, Dz. U. 1997, nr 133, poz. 883 z późn. zm.
- 9) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, Dz. U. 1997, nr 140, poz. 939 z późn. zm.

10) Zajączkowska-Weremczuk K., *Powiadom klienta jak należy*, „Bank” 2007, nr 5.

11) Zaleska M., *Przejrzysty bank*, „Gazeta Bankowa” 2008, nr 3.